

**Ministerieel besluit tot voorlopige aanduiding van de ankerplaats
"Demer- en Laakvallei tussen Aarschot en Werchter"
te Tremelo, Begijnendijk, Rotselaar en Aarschot**

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND,

Gelet op het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij de decreten van 21 oktober 1997, 18 mei 1999, 8 december 2000, 21 december 2001, 19 juli 2002, 13 februari 2004, 10 maart 2006, 16 juni 2006 en 27 maart 2009;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluiten van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011, 10 juni 2011, 9 september 2011 en 14 oktober 2011;

BESLUIT:

Artikel 1. "Demer- en Laakvallei tussen Aarschot en Werchter" te Tremelo, Begijnendijk, Rotselaar en Aarschot wordt voorlopig aangeduid als ankerplaats overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij de decreten van 21 oktober 1997, 18 mei 1999, 8 december 2000, 21 december 2001, 19 juli 2002, 13 februari 2004, 10 maart 2006, 16 juni 2006 en 27 maart 2009.

Art. 2. § 1. Het algemeen belang dat de aanduiding verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

1° natuurwetenschappelijke waarde:

De Demervallei is de meest oostelijke uitloper van de 'Vlaamse Vallei'. Gedurende lange tijd vormde de Laakvallei de watervoerende vallei van de Demer, tijdens deze periode werden de paleomeanders van Vorsdonk-Turfputten en Putten van Fonteyn gevormd. In deze meanders vormde zich een veenlaag die in de 20ste eeuw werd gewonnen, de plekken waar het veen niet is gewonnen vormen een bijzonder bodemarchief.

De Demervallei kent een gering verval, waardoor er talrijke meanders gevormd zijn. Vanaf de 17de eeuw werd de rivier rechtgetrokken waardoor er veel afgesneden meanders achterbleven langs de rivier. De Laak is nooit zoals de Demer rechtgetrokken en kent daardoor nog een licht meanderend verloop. Door de rivieractiviteit in zowel de Demer- als Laakvallei, zijn er op vele plaatsen reliëfverschillen ontstaan, bijvoorbeeld waar de valleirand werd onderspoeld. Daarnaast zijn er talrijke zandige opduikingen tussen de natte veen- en kleibodems en die een aantrekkelijke plaats vormden voor bewoning.

Langs de Demer en Laak strekken zich restanten uit van een voormalig uitgestrekt beemdenlandschap met waardevolle vegetaties. De reliëfverschillen, de bodemkundige en de hydrologische variatie in de vallei (kleigronden, laagveen, zandige opduikingen en gradiënten er tussen) vertalen zich in een grote diversiteit van fauna en flora (verlandings- en graslandvegetaties, struweel- en bosbiotopen). Van uitzonderlijke natuurwetenschappelijke waarde is het gebied Vorsdonk-Turfputten, die onder invloed staat van kwelwater uit de getuigenheuvels en waardoor er zeldzame en goed ontwikkelde vegetatietypes voorkomen. De helft van het gebied is bovendien historisch bos, wat uniek is voor de ligging in een riviervallei. Op de getuigenheuvels Eikel- en Liedeberg is de Formatie van Diest waar te nemen, waaronder in de voormalige ijzerzandsteengroeves en in de flanken van de holle wegen. In de 's-Hertogenheide komen landduinen en andere zandgronden voor waar zich een diverse vegetatie op heeft ontwikkeld.

Het gebied heeft grote geopatrimoniumwaarde: vindplaats pleistocene fauna, ijzerzandsteengebruik en een geologie die informatief is.

2° historische waarde:

De Demervallei heeft door de tijd heen deel uitgemaakt van het agrarisch gebied en kende diverse gebruikswijzen. Er werd, zeker vanaf de middeleeuwen, ingegrepen op de waterhuishouding zodat de gronden konden worden ontwaterd en makkelijker gebruikt voor de landbouw. Door het rechttrekken en bedijken van de Demer vanaf de 17de eeuw, namen de landbouwkundige mogelijkheden verder toe. Eind 18de en in de loop van de 19de eeuw verdwenen geleidelijk de beemden en hooilanden om omgezet te worden in akkers. Door de grote variatie in de ondergrond en ontwatering, ontstond een gevarieerd landschap met zowel akkers als wei- en hooilanden. In de loop van de 20ste eeuw werden de natste gronden beplant met populieren. Van de constante ingrepen van de mens op de waterhuishouding, zijn vele relictten bewaard.

De schaarse bebouwing in de vallei bestond uit enkele historisch belangrijke sites. Het kasteel van Rivieren, gelegen op een zandige opduiking, bestond uit een imposante donjon behorende tot de Heerlijkheid van Rivieren (1197 eerste vermelding). Het huidige kasteel werd gebouwd in 1885 en begin 20ste eeuw werd een landschappelijk park aangelegd rond het kasteel, uitstrekkend tot Vorsdonkbos. Het Bruggenhof in het noordelijk deel van de Demervallei was net zoals Rivieren een heerlijkheid afhankelijk van het Leenhof van Aarschot. Het Bruggenhof werd in 1882 afgebroken. Nu is het een belangrijke archeologische site waarvan de omgrachting in het reliëf nog zichtbaar zijn. Andere relictten van het Bruggenhof zijn de toegangsweg die op een dijkje ligt en een brug over de Laak die deels uit ijzerzandsteen is opgebouwd.

Dichtbij het kasteel van Rivieren werd in het eerste kwart van de 19de eeuw het kasteel Nieuwland gebouwd met rondom een vroeglandschappelijke tuin. Verder naar het westen ligt Rega's hof, teruggaand op een grote hoeve is dit kasteel begin 18de eeuw in gebruik als landhuis. In de landschappelijke aanleg van 1890 zijn nog verschillende sporen te zien van de 18de-eeuwse tuinaanleg, die wat betreft de eiland- en vijvertuinen mogelijk nog oudere elementen bevat.

Het Kasteel van Fonteyn nabij Tremelo werd in de late jaren 1880 gebouwd nabij de turfputten in de fossiele meander. Twee vijvers (turfsputten) werden opgenomen in het tuinontwerp.

In de valleien van de Demer en Laak zijn twee belangrijke historische hoeves gevestigd. Centraal in de Laakvallei ligt de Veldonkhoeve, gesticht in de 12de eeuw en kwam in 1156 in eigendom van de Parkabdij te Leuven. De hoeve werd uitgebaat in functie van de veeteelt, ze hadden diverse gronden in eigendom in de Laakvallei. De perceelsstructuur van de eigendommen van de hoeve zijn goed bewaard gebleven. De structuur van de site met grachten errond, waarop de hoeve gelegen is, is zeer gaaf. De hoeve zelf werd in WOI verwoest en erna wederopgebouwd. Dichtbij aan de Laak ligt een watermolen die qua locatie teruggaat tot de 12de eeuw, maar die zelf dateert uit de 19de eeuw.

Het gehucht Zallaken is een van de weinige landelijke gehuchten aan de rand van de Demervallei die zijn oorspronkelijke structuur grotendeels bewaard heeft. De begin 20ste-eeuwse burgerwoning met dienstgebouwen heeft bouwkundige erfgoedwaarde.

In het gebied is divers klein bouwkundig erfgoed aanwezig zoals verschillende kappellen, een tweetal herdenkingsmonumenten van WOI&WOII en verschillende bruggen waaronder enkele in ijzerzandsteen en de Soldatenbrug. De stationsomgeving van Gelrode vormt een gaaf geheel van begin 20ste -eeuwse gebouwen.

De Demer en Laak werden slechts op zeer weinig plaatsen doorkruist door wegen. Tot midden 19de eeuw kon men de Laak tussen Tremelo en Werchter slechts op één plaats oversteken, aan 't Schipke. De belangrijkste brug over de Demer bevond zich bij kasteel van Rivieren, tot 1830 privébezit van de heer van Rivieren. De weg ligt hier op een dijk.

Op de Eikelberg was het *gericht* van de hertog van Aarschot gevestigd. De hertog van Arenberg had hier een groeve om ijzerzandsteen te winnen. In de Liedeberg is een groeve waar in de jaren 1934-1938 ijzerzandsteen werd gewonnen voor de hoogovens in Duitsland.

De valleien van de Demer en Laak hebben een hoge archeologische potentie. Vele vondsten tonen de aanwezigheid van steentijdsites aan en op enkele plaatsen werden Romeinse en middeleeuwse vondsten gedaan. Langs de Demer waren op verschillende momenten verdedigingswerken aanwezig zoals schansen en een verdedigingstoren die thans verdwenen zijn. Nabij 't Schipke was rond 1600 een motte gelegen waarvan bovengronds geen sporen bewaard bleven.

3° esthetische waarde:

De Demervallei was een grotendeels open landschap, maar dit veranderde geleidelijk in de loop van de 20ste eeuw. Het open landschap is in het noordoostelijk deel van de ankerplaats grotendeels behouden, op enkele bosjes en bomenrijen na. Ten zuiden van de Demer werden veel populierenbossen aangeplant waardoor een gesloten landschap ontstond. De Laakvallei is afwisselender en kende in de 17de eeuw reeds vele houtkanten en bomenrijen.

De afwisselende landschapstypes, met soms markante terreinovergangen, leveren verrassende beelden op. Vanaf de Demerdijk is het landschap in alle richtingen te zien. Er zijn enkele fraaie zichten vanuit de vallei naar de stad Aarschot met kenmerkende kerktoren, vanaf de Eikelberg richting de vallei, in de paleomeander Putten van Fonteyn richting Tremelo en diverse zichten in en rond de historische tuinen en parken behorend bij de kastelen.

De monumentale gebouwen, maar ook het klein bouwkundig erfgoed zoals kruizen ed., dragen bij tot de landschappelijke schoonheid.

4° sociaal-culturele waarde:

De schildersfamilie Van Leemputten is afkomstig uit Werchter en zeer gekend voor hun schilderijen van het landelijk leven in Vlaanderen, onder meer in de Demervallei en omgeving.

In de Demervallei zijn enkele restanten van sloopwegen die een tastbare herinnering vormen aan de sloopwegen die de boten stroomopwaarts trokken.

5° ruimtelijk-structurende waarde:

De riviervalleien van de Demer en Laak zijn de meest structurende elementen in het landschap tussen Aarschot en Werchter. De doorgaande wegen lopen allemaal parallel aan de rivier en slechts op enkele plaatsen kan de doorsteek worden gemaakt. Het is een groot open ruimtegebied binnen een dichtbebouwde omgeving.

§ 2. De landschapskenmerken die typisch zijn voor de ankerplaats, met inbegrip van de ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden zijn de volgende:

1° Demervallei Noord:

- a. De Demer is in dit deel van zijn vallei een sterk meanderende rivier, grotendeels rechtgetrokken. De oude meanders liggen aan weerszijden langs de rivier en worden gevormd door open water en reliëfverschillen;
- b. Overall is microreliëf terug te vinden dat informatie oplevert over de natuurlijke bodemopbouw en de ontwikkeling van het cultuurlandschap. Het microreliëf kan ook een indicator zijn van archeologische sporen;
- c. Donken die tot enkele meters boven de omringende vallei uitsteken.
 - i. Onbebouwd;
 - ii. Landgebruik in het verleden voornamelijk akkers (en kleine bosjes), nu een steeds groter aandeel naaldhoutaanplantingen en bebouwing;

- iii. Langs de perceelsranden hier en daar KLE's;
 - iv. Historische wegen;
 - v. Vrije zichten van en naar de donken.
- d. De rivier is een natuurlijke barrière in het landschap met een beperkt aantal bruggen;
- e. De vallei is een nog steeds een gebied dat bij extreme waterstanden overstroomt dat daardoor nagenoeg onbebouwd is gebleven;
- f. Een dicht net van kunstmatige waterlopen, begreppelde graslanden en relictten als oude dijken, stuwvoorzieningen, sluiswerk of brugjes getuigen van het vroegere waterbeheer;
- g. Een aantal amers als herinnering aan de verdwenen scheepvaart op de Demer;
- h. Kenmerkend zijn de voormalige, niet omheinde hooi- en weilanden in een open landschap met weinig of geen perceelsrandbegroeiingen. Ondertussen geevolueerd naar afwisselend landgebruik: akkers, weilanden en bosjes waardoor afwisselend landschapsbeeld en visuele begrenzingen;
- i. Hagen, lokaal hakhout en lijnvormige populierbeplantingen komen plaatselijk voor en getuigen van de 19de- en 20ste-eeuwse evolutie in het valleibeheer;
- j. Hoge botanische waarde, vooral in het grasland, waar kleine verschillen in reliëf, bodemsamenstelling en hydrologie (overstromingshoogte en kwel) zorgen voor een grote variatie in vegetaties. De vallei heeft een grote faunistische waarde;
- k. Oude, onverharde wegen en paden, soms nog ongestoord in het plaatselijk bodemsubstraat.
 - i. Rechte sloopstrekkerwegen markeren de weg die de sloopstrekkeren door de broeken aflegden.
- l. Archeologisch erfgoed:
 - i. Algemeen hoog potentieel aan archeologische sites (vn. steen- en ijzertijd) in gehele vallei, afgedekt door alluvium.
 - ii. Site Bruggenhof (CAI1147)
 - 1. Trapeziumvormig grondplan bestaande uit verschillende grachten.
 - 2. Weg op dijk vanaf de Werchtersesteenweg, brug met ijzerzandsteen over de Laak, dijk loop verder tot in de beemden.
 - iii. Resten van redoutes waaronder de versterkingstoren in de Papeneusel (CAI159030), verdedigingswerk (CAI159033) en redoute (CAI159029).
 - iv. Zeer veel losse vondsten en vondstenconcentraties Mesolithicum en Neolithicum en een enkele Middeleeuwse losse vondst.
 - v. Voormalige sites met walgracht: Steyenhof (CAI158112) en nabij Werchter (CAI158980).
- m. Bouwkundig erfgoed
 - i. Meulderskapel, Demerstraat zn., Rotselaar (Werchter) (ID214124);
 - ii. Kapel Boerinnenbond, Heuvelstraat zn., Begijnendijk (Betekom) (ID214119);

- iii. Hardstenen kruis, Pastorijstraat zn., Begijnendijk (Betekom) (ID214117);
 - iv. Kapel, Werchtersesteenweg zn., Begijnendijk (Betekom) (ID214120);
 - v. IJzerzandstenen brug, Werchtersesteenweg zn., Begijnendijk (Betekom) (ID214133).
- n. Zichten
- i. Zichten op Aarschot vanuit de vallei;
 - ii. Vanaf de Demerdijk zijn er wisselende zichten naar het omliggende landschap. Steeds goed zicht op de Demer zelf;
 - iii. Vanaf de Soldatenbrug zijn er goede zichten op de Demer.

2° Demervallei Zuid

- a. De Demer is in dit deel van zijn vallei een sterk meanderende rivier, grotendeels rechtgetrokken. De oude meanders liggen aan weerszijden langs de rivier en worden gevormd door open water en reliëfverschillen;
- b. Laagst gelegen deel van de Demervallei met klei en plaatselijk veenbodems, zeer nat en drassig (zeer weinig donken ed);
- c. Plaatselijk werd veen ontgonnen: veenputten (veelal ingericht als visvijvers);
- d. Gesloten landschap: in de loop van de 20ste eeuw beplant met populieren;
- e. De rivier is een natuurlijke barrière in het landschap met een beperkt aantal bruggen, hier alleen de Soldatenbrug;
- f. De vallei is een nog steeds een gebied dat bij extreme waterstanden overstroomt dat daardoor nagenoeg onbebouwd is gebleven;
- g. Een dicht net van kunstmatige waterlopen, begreppelde graslanden en relicten als oude dijken, stuwvoorzieningen, sluiswerk of brugjes getuigen van het vroegere waterbeheer;
- h. Oude, onverharde wegen en paden, soms nog ongestoord in het plaatselijk bodemsubstraat.
 - i. Rechte sloopstrekterswegen markeren de weg die de sloopstrekters door de broeken aflegden.
- i. Archeologisch erfgoed
 - i. Hoge dichtheid (en potentieel) aan archeologisch erfgoed (oa. steen- en ijzertijd) door afdekking met alluvium meestal goede bewaringstoestand;
 - ii. Diverse losse vondsten en vondstenconcentraties uit Mesolithicum en Neolithicum;
 - iii. Aan de rand van de ankerplaats tegen Rotselaar: bewoningssporen IJzertijd en Volle-Middeleeuwen (CAI150382).
- j. Bouwkundig erfgoed:
 - i. Soldatenbrug, Veerpont zn., Rotselaar (Werchter).
- k. Zichten
 - i. Vanaf de Demerdijk zijn er wisselende zichten naar het omliggende landschap. Steeds goed zicht op de Demer zelf;
 - ii. Vanaf de Soldatenbrug zijn er goede zichten op de Demer.

3° Laakvallei

- a. De Laak is een licht meanderende waterloop, deels bedijkt, niet rechtgetrokken. Lage dijkjes;
- b. Op korte afstand veel variatie in bodem, hydrologie, hoogte, etc. Daardoor zeer gevarieerd landgebruik en flora en fauna;
- c. Overall is microreliëf terug te vinden dat informatie oplevert over de natuurlijke bodemopbouw en de ontwikkeling van het cultuurlandschap. Het microreliëf kan ook een indicator zijn van archeologische sporen:
 - i. Donken
 - ii. Valleiranden
- d. Verschillende donken die tot enkele meters boven de omringende vallei uitsteken en sturend zijn geweest in:
 - i. Bebouwing: Veldonkhoeve,
 - ii. Landgebruik: in het verleden voornamelijk akkers nu ook met bebouwing;
 - iii. Ligging van wegen: op en langs donken;
 - iv. Langs de randen hier en daar KLE's;
 - v. Vrije zichten van en naar de donken.
- e. Een dicht net van kunstmatige waterlopen, begreppelde graslanden, stuwvoorzieningen, sluiswerk of brugjes getuigen van het vroegere waterbeheer;
- f. Verschillende (natuurlijke) beeklopen die parallel aan de Laak lopen en omliggende gronden ontwateren;
- g. Vele houtkanten, knotwilgenrijen, etc. die het reliëf benadrukken;
- h. De voormalige natte gronden met hooi- en grasland is ondertussen op de meeste plaatsen bebost: afwisselend landschapsbeeld met vele visuele begrenzingen;
- i. Hoge botanische waarde, vooral in het grasland, waar kleine verschillen in reliëf, bodemsamenstelling en hydrologie (overstromingshoogte en kwel) zorgen voor een grote variatie in vegetaties. De vallei heeft een grote faunistische waarde;
- j. Oude, onverharde wegen en paden, soms nog ongestoord in het plaatselijk bodemsubstraat;
- k. Archeologisch erfgoed;
 - i. Algemeen hoog potentieel aan archeologische sites (vn. steen- en ijzertijd) in gehele vallei, afgedekt door alluvium.
 - ii. Ontginningshoeve Veldonk, gelegen op een donk, omwalling met grachten (soms droog) zichtbaar, knotwilgen markeren site, perceelsstructuren in ruime omgeving gaaf (CAI3215);
 - iii. Brug Veldonk (CAI1069);
 - iv. Veldonksmolen (CAI158113);
 - v. Archeologische site Sint-Jobshoeve, (CAI158981).
- l. Archeologische waarde;
- m. Bouwkundig erfgoed:
 - i. Veldonkhoeve,
 1. Veldonkhoeve, Hoestraat 8, Tremelo (Tremelo) (ID214130);
 2. Twee langgestrekte hoeves, Hoestraat 4-6, Tremelo (Tremelo) (ID214129);
 - ii. Een aantal langgestrekte hoeves langs de valleirand

1. Preterstraat 53, Rotselaar (Werchter) (ID214125);
2. Varentstraat 91, Rotselaar (Werchter) (ID214126);
3. Geetsvondelstraat 44, Tremelo (Tremelo) (ID214127).

4° Paleomeander Putten van Fonteyn

- a. Fossiele meander: nekdoorbraak;
- b. Veenlagen (bodemarchief);
- c. Steilranden waar de oude meander zich in de zandgrond ingesneden heeft. Hierop is ook het landgebruik geënt: vijvers, akkers en weilanden op laag gelegen plaatsen, bos en bebouwing op hogere gronden;
- d. Op korte afstanden veel variatie in bodem, hydrologie, etc.;
- e. Door turfwinning in oude rivierarm ontstonden er vijvers;
- f. Archeologische erfgoed:
 - i. Kapel *de Cluyse* te Kruis (CAI9698);
 - ii. Schipke, voorheen één van de weinige plaatsen waar men de Laak kon kruisen.
 1. Middeleeuwse motte (CAI151669).
- g. Bouwkundig erfgoed;
 - i. Kapel, Kruisstraat zn., Tremelo (Tremelo) (ID214131);
 - ii. Wederopbouwwooning OBS 1917, Werchtersebaan 22, Tremelo (Tremelo) (ID214132).
- h. De meanderlus vormt een besloten gebied met in de kern een boscomplex, daarrond open akkers en daarrond weer begroeiing (en de tuinen). Er zijn verschillende zichten mogelijk die de beslotenheid benadrukken.

5° Vorsdonk -Turfputten

- a. Fossiele meander zichtbaar in reliëf, door de rivier uitgespoelde laagtes met steilrandjes (oa. Demerterrassen), door de wind opgewaaide donken en uitgewaaide laagtes;
- b. Het Vorsdonkbos is uitzonderlijk rijk aan reliëf, op korte afstand laag en nat en daarnaast hoger, zandiger en droger, resulterend in zeer uiteenlopende vegetatietypes. Daardoor zeer gevarieerd landgebruik en flora en fauna. In de natte geulen worden voorjaarsbloeiers aangetroffen en op de zandige koppen ligt beukenbos;
- c. Op korte afstanden veel variatie in bodem, hydrologie, etc. Daardoor zeer gevarieerd landgebruik en flora en fauna
 - i. Heiderelicten op de hoger gelegen plaatsen;
 - ii. De kwelzone herbergt trilvenen ed.;
 - iii. Verschillende verlandingsvegetaties;
 1. Door turfwinning in oude rivierarmen ontstonden er vijvers die nu dichtgroeien en waardevolle vegetatie herbergen;
 2. De bomkraters uit WOI zijn nog kleine ronde plasjes die rijk zijn aan flora en fauna;
- d. Veenlagen (bodemarchief);
- e. Kasteel van Rivieren: omringend park uitlopend tot aan Vorsdonkbos met daarin relict van parkaanleg;
- f. Recht scheepstrekspad die een zichtas vormt;
- g. Archeologisch erfgoed:

- i. Vondstenconcentraties en losse vondsten Mesolithicum en Neolithicum (CAI158222, 158224, 158227);
- ii. Algemeen hoog potentieel aan archeologische sites (vn. steen- en ijzertijd) in gehele vallei, afgedekt door alluvium.

6° Nieuwland

- a. Uitzonderlijk rijk aan hoogteverschillen: resultaat van rivieractiviteit en wind (duintjes en laagtes);
- b. Verspreide bebouwing op deze donken/duinen;
- c. Bouwkundig erfgoed:
 - i. Hoeve Nieuwland: gronden waren reeds ontgonnen en in eigendom van de Vrouwenabdij. 18de eeuws. Nieuwland 13, Aarschot (Aarschot) (ID214107);
 - ii. Brug uit ijzerzandsteen, Nieuwland zn., Aarschot (Gelrode) (ID214111);
 - iii. Hoevetje, Nieuwland 6, Aarschot (Aarschot).
- d. Zicht op hoeve Nieuwland;
- e. Houtige elementen: enkele grote eiken en beuken die de wegen markeren; hagen en houtkanten.
- f. Archeologisch erfgoed:
 - i. De site van hoeve Nieuwland (CIA1970);
 - ii. Losse vondst Neolithicum gelegen op lage verhevenheid in de Demervallei (CAI236)

7° IJzerzandsteenheuvels

- a. Zeer steile overgangen naar de valleirand: de heuvels torenen uit boven de Demervallei;
- b. Bebouwing is beperkt aanwezig langs de wegen;
- c. Markante diep ingesneden holle wegen doorheen de ijzerzandsteenheuvels, bermen grote floristische waarde;
- d. Landgebruik bestaat voornamelijk uit bos en aan de randen weilanden of akkers. Er zijn heiderelicten aanwezig;
- e. IJzerzandsteengroeven(s), kleine historische groeven in de Eikelberg, meer recente en grote groeven van rond 1930 in de Liedeberg en IJzerenberg (incl. betonconstructies);
- f. Onverharde paden over de heuvelruggen;
- g. Zichten op de Demervallei;
- h. Archeologisch erfgoed:
 - i. Vondstenconcentratie Steen- en IJzertijd (CAI202 en 234);
 - ii. Losse vondsten Romeinse tijd, steentijd en metaaltijden (CAI1908).
- i. Bouwkundig erfgoed:
 - i. Mariagrot, Bergstraat zn., Aarschot (Gelrode) (ID214108);
 - ii. Onze-Lieve-Vrouw van Halle kapel, Leuvensesteenweg zn., Aarschot (Gelrode) (ID214109). Met imposante lindeboom.
- j. Houtige elementen: op de Eikelberg komen verschillende stoven eiken- en kersenhakhout voor.

8° 's-Hertogenheide

- a. Golvend reliëf: IJzerzandsteen en landduinen.

- b. Zeer uiteenlopende waardevolle vegetaties door verschillen in ondergrond en hydrologie. Verschillende bostypes (loofhout), heischrale graslanden, heide en grasland.
- c. Vijvers: Schaapsvijver nog waterhoudend, droge vijvers nu open weilanden in het bos.
- d. Archeologie: vondstenconcentratie, steentijdsite (Laat-Mesolithicum) (CAI200).

9° Kasteeldomeinen

- a. Algemeen
 - i. Kasteelparken met belangrijke cultuurhistorische en natuurlijke waarden;
 - ii. Archeologisch belang van de bewoningssites, tuinarcheologisch (tuinen, boomgaarden, kruidentuinen, etc.);
 - iii. Landschappelijk structuurbepalend;
 - iv. Voorkomen van (klein) bouwkundig erfgoed.
- b. Kasteel Nieuwland:
 - i. Ligging op een zandige opduiking in de vallei;
 - ii. Bouwkundig erfgoed: Kasteel van Nieuwland, sober wit neoclassicistisch gebouw, Nieuwland 6, Aarschot (Gelrode) (ID214110);
 - iii. Kasteelpark: vroeglandschappelijk tuin, 'introvert' geheel met een vijver in uitgestoven laagte en gietijzeren brug.
- c. Kasteel van Rivieren:
 - i. Ligging op een zandige opduiking in de vallei;
 - ii. Bouwkundig erfgoed: Kasteel van Rivieren, eclectisch landhuis uit 1885: Begijnendijksesteenweg 221, Aarschot (Gelrode) (ID214134);
 - iii. Landschappelijk park met open ruimte en golvende bosrand, zichten en boomgroepen waaronder *twaalf apostelen*.
 - iv. Archeologische site met oa. resten van donjon (CAI1198);
- d. Rega's hof:
 - i. Bouwkundig erfgoed:
 1. Rega's hof, Steenweg op Gelrode 75, Rotselaar (Rotselaar) (ID214121);
 2. Dienstwoning, Steenweg op Gelrode 73, Rotselaar (Rotselaar) (ID214121);
 - ii. Landschappelijk park (ca. 1890) met open ruimte, bosrand met zichten richting Demer, beplantingsheuveltjes, bomengroepjes, alleenstaande bomen, tuinmuur, een 'grot', verschillende vijvers waarvan sommige elementen dateren uit 18de-eeuwse parkaanleg;
 - iii. Archeologische site (CAI159025)
- e. Kasteel van Fonteyn:
 - i. Bouwkundig erfgoed, neotraditioneel kasteel: Hilstraat 18-20, Tremelo (Tremelo) (ID214128);
 - ii. Park bestaande uit vijvers in oude turfputten met rijke moeras en oeverflora en bos met slingerende paden.
- f. Kastelen Liedeberg en Lindenberg
 - i. Bouwkundig erfgoed:

1. Lindenberg, eclectische villa, Liedeberg 17, Aarschot (Aarschot) (ID214806).
 - ii. Dubbele toegangsreef. Slingerende toegangsweg naar Liedeberg. Verschillende relicten van begin 20ste-eeuwse landschappelijke tuinen.
- 10° Zallaken
- a. Klein gehucht gelegen op een landduin aan de rand van de vallei;
 - b. Bouwkundig erfgoed: een op enige afstand van de doorgaande weg gelegen 20ste eeuws burgerhuis met dienstgebouwen en een moestuin, Zallakenstraat 22, Rotselaar (Rotselaar) (ID214123);
 - c. Onverharde padenstructuur, soms holle ligging;
 - d. Houtige elementen:
 - i. Knoteiken;
 - ii. Verschillende imposante beuken en eiken gelegen langs paden;
 - iii. Duintop is beplant met eiken en (grove) dennen.
 - iv. Rond de tijdens WOI verwoeste hoeve liggen verschillende elementen zoals meidoorhagen en hakhoutstoven van haagbeuk.
 - e. 19de-eeuwse rabatten in natte depressie.
 - f. Archeologie: verschillende losse vondsten en vondstenconcentraties uit steentijden (CAI158214, 158215, 158226, 158231, 155643) en enkele losse vondst Romeinse tijd (CAI158214). De hoeve uit het begin van de 19de eeuw, die tijdens WOI verwoest werd, heeft archeologische potentie.
- 11° Spoorweg en stationsomgeving Gelrode
- a. Gave stationsomgeving met oa.:
 - i. Dienstgebouwen, Vorsenzang 30, Aarschot (Gelrode) (ID214113).
 - b. Tussen spoorweg en autoweg veel kwel vanuit Eikel- en Liedeberg, waardoor waardevolle vegetaties aanwezig zijn.

Art. 3. De aflijning van de ankerplaats op schaal 1/25.000 wordt weergegeven op het plan als bijlage.

13 MAART 2013

Brussel,

Vlaams Minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS